

Novotekas

GLASILO DELAVSKEGA SVETA

LETO VII. * 1966 * ŠT. 11. in 12.

NOVOTEKS

glasilo delavskega sveta

Tekstilne tovarne

NOVOTEKS

Novo mesto

1966

Letnik VII.

Št. 11. in 12. 1966 (73 — 74)

november, december

Izdaja:

delavski svet

Ureja:

uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Samo Medic

Naslov uredništva:

Novoteks, Novo mesto

Foersterjeva 10

telefon 21-030

Zunanja oprema:

Bojan Brovet

Tisk naslovne strani

in vezava

Papirkonfekcija — obrat

Valvasorjeva tiskarna

Krško

Naklada:

1000 izvodov

VSEBINA:

- Iz zasedanj samoupravnih organov
- Naše samoupravljanje
- Odgovor tovarišici Sečnjakovi
- Spremembe predpisov o zdravstvenem zavarovanju
- Bolezenski izostanki v mesecu septembru in oktobru 1966
- Nesreče pri delu, na poti na delo in z dela v mesecu septembru, oktobru in novembru 1966
- Strokovna literatura
- Občinske delavske športne igre 1966
- Naša kronika

Z ZASEDANJ SAMOUPRAVNIH ORGANOV

V novembru je imel upravni odbor podjetja dve seji, delavski svet pa eno zasedanje. Tudi sveta predilnice II in tkalnice sta se sestala ter reševala probleme svoje enote. Čudi nas le, da v apreturi ne čutijo potrebe po seji sveta, saj smo na sestanku OO ZK slišali nekaj problemov, o katerih bi svet enote moral razpravljati.

Na 7. seji je upravni odbor razpravljajal o normativih kvalitete, reorganizaciji sektorjev, poslušal poročila o potovanju na Dansko ter o pritožbi tkalk zaradi odškodninskih točk. Razpravljajal je tudi o vlogi skupščine občine Metlika o finansiranju PTT omrežja v Beli Krajini. Poleg tega je reševal tudi več vprašanj naših delavcev ter raznih ustanov in organizacij.

O normativih kvalitete tkanin za izvoz je upravni odbor razpravljajal že na svoji 6. seji. Da bi lahko določili realne normative, je upravni odbor sklenil, da se rezultati spremljajo še en mesec. Na podlagi dobljenih rezultatov je bilo ugotovljeno, da so se rezultati pri raznih dolžinah tkanin v oktobru izboljšali za 6,2 % do 7,7 %. Zato je upravni odbor sklenil, da se pri normativih kvalitete upoštevajo rezultati, ki so bili doseženi pri komadih, ki so dolgi najmanj 30 m. Če pa so naročeni krajši komadi, se ti obračunajo kot 30 m komadi. Za vse artikle, razen za artikel Ivan, se je štela pri obračunu nagrajevanja v mesecu novembru kot osnova povprečni dosežek v mesecu septembru in oktobru, zmanjšan za 5 %. Upravni odbor je namreč menil, da so bili normativi zelo visoko preseženi. Le pri artiklu Ivan so bili rezultati nizki, zato je upravni odbor za november postavil normativ 60 % I. kvalitete. Če pa komerciali uspe prodati k made izpod 30 m dolžine, se vzamejo kot osnova dosežki pri tkaninah nad 20 m dolžine, znižani za 5 %.

Že večkrat smo ugotavljali, da je naše podjetje v zadnjih letih opravilo ogromno razvojno pot. Spomnimo se samo nekaj večjih dosežkov. Rekonstruirali smo predilnico II, ki je postala iz zastarele predilnice mikane preje moderna predilnica sintetike in volne, povečali tkalnico ter urodili novo pripravo tkalnice. Tudi apretura je dobila nove, lepo urejene prostore ter precej novih strojev.

Izšolalo se je tudi precej strokovnih kadrov, ki so del že prevzeli vodenje proizvodnje, delno pa se še strokovno in popolnjujejo.

V nasprotju z vlaganjem sredstev v proizvodnjo pa v organizacijskem smislu vodenja podjetja nismo naredili veliko.

Obstoječa organizacija skupnih služb ne ustreza več sedanje mu povečanemu podjetju in sedanjim pogojem dela tako v podjetju kakor tudi izven njega.

V večini večjih podjetij so starega sistema organizacije vodenja podjetja že prešli k novim organizacijskim oblikam. Vpeljali so nove službe ali pa obstoječo organizacijo bolj povezali z namenom, da dosežejo tako delitev dela, da se pravilno razdeli delo in odgovornost med vodilnimi in ostalimi delavci.

Za lažjo presojo so predstavniki našega podjetja obiskali več sorodnih podjetij, kjer so že vpeljali novo organizacijo.

Pri temeljitem proučevanju organizacije se je upoštevalo pre vsem naše specifične pogoje in potrebe. O novi organizacijski obliki so se naši predstavniki posvetovali tudi z Zavodom za organizacijo dela.

O novi organizacijski obliki je razpravljal tudi delavski svet podjetja, ter jo osvojil.

Skupne službe bi se kot dosedaj delile na 7 sektorjev. Finančni in investicijsko-vzdrževalni sektor bosta ostala v isti organizacijski obliki kot do sedaj. V splošnem sektorju se spremeni le to, da odslej spada služba varstva pri delu direktno pod proizvodni sektor.

Največje spremembe so predvidene v nabavnem, prodajnem in tehničnem sektorju ter v načrtovalno-analitični službi.

Nabavni in prodajni sektor se združita v komercialni sektor, kamor bodo spadale službe za raziskovanje tržišča, ekonomske propaganda, sestavljanje vzorcev in kolekcij ter dezenatura, ki je bila doslej v tehničnem sektorju. V komercialni sektor bodo odslej spadala tudi vsa skladišča, zunanji transport ter administrativna dela komerciale.

Tehnični sektor ter služba za načrtovanje in analize pa se razdele na tri samostojne sektorje.

Sektor za pripravo dela in načrtovanje bo obsegal ekonomsko-analitsko dejavnost in načrtovanje ter tehnično pripravo del.

Naloge prve službe bodo sestavljanje perspektivnih programov letnega in mesečnega gospodarskega načrta, razne analize ter statistika in preventivna služba.

Naloge tehnične priprave pa so: izdelava proizvodnega in operativnega načrta, izdelava potrebne tehnične dokumentacije, izdelava proizvodnih analiz ter spremljanje proizvodnih načrtov.

Pod proizvodni sektor spadajo vse proizvodne enote. Nadalje spada v ta sektor tudi varstvo pri delu in notranji transport.

Pod razvojno-kontrolni sektor bo spadala vhodna ter izhodna kontrola, kontrola polproizvodov, kemijski, fizikalni ter

predilniški laboratorij. Ta sektor bo izvajal tudi tehnološk raziskave.

Z novo organizacijo bo seveda nastalo vprašanje kadrov, predvsem vodilnih, ki bodo zasedli nova delovna mesta. Na podlagi razpisa bo ustrezna komisija predlagala delavskemu svetu kandidate, do takega pa bo upravni odbor imenoval vršilce dolžnosti razpisanih delovnih mest.

Člani upravnega odbora so bili mnenja, da je nujno, da se reorganizacija skupnih služb izvede čimprej, tako da bodo te službe lahko kmalu začele normalno delovati.

Po sklepu upravnega odbora je na Dansko odpotoval poleg zastopnika podjetja Centrotexstil tudi tov. Hofbauer kot zastopnik našega podjetja. To potovanje je bilo nujno, ker sta danski podjetji Grästen in Suder reklamirali naš artikel Ivan (Randolf) zaradi zakasnenih dobavnih rokov in nepravilne strukture.

S podjetjem Grästen je bil dosežen sporazum tako, da jim takoj dobavimo 8.000 m blaga v enaki strukturi, to je v mešanici diolen-volna kot smo jim pošiljali do sedaj.

S podjetjem Suder pa sporazum ni bil dosežen, ker je direkto podjetja zavlačeval z razgovori ter se izmikal s svojimi zahtevami.

Na upravni odbor se je pritožilo 8 tkalk, češ da so nepravilno dobile odškodninske točke za napake, ki so po njihovi trditvi nastale zaradi nepravilno reguliranega stroja, ne pa po njihovi krivdi.

Ker je bilo težko ugotoviti krivdo za nastale napake, je direktor imenoval 3-člansko strokovno komisijo. Po mnenju komisije je možno statve regulirati tako, da tudi pri zadnjih komadih, kjer so nastale omenjene napake, ne bo napak. Komisija pa tudi priporoča, da se tkalke čim manj premeščajo s stroja na stroj. Delavce naj se premešča le v res nujnih primerih.

Na podlagi poročila posebne komisije je upravni odbor po daljši razpravi o tem in podobnih primerih priporočil svetu enote tkalnice, naj o zadevi razpravlja ter omenjenim tkalkam oškodninske točke briše, ker je po tako dolgem času, odkar so napake nastale, do takrat, ko je komisija slučaj raziskovala težko ugotoviti kriveca. Prav tako priporoča upravni odbor svetu enote, da v pravilniku o kvaliteti točno razmejijo, kdaj nastane napaka po krivdi tkalke, kdaj pa po krivdi drugih.

O zadevi je razpravljal svet enote ter sklenil, da se tkalkam Kešetovi in Šetinovi, ki so nastanek "blend" javile že pri prvem komadu, tako da so vzroke rastanka takoj odstranili, odškodninske točke brišejo. Ostelim tkalkam, ki napak niso pravočasno javile ter so jih ugotovili šele ob pregledu surovega blaga, pa se briše 2/3 odškodninskih točk.

Podjetje za PTT promet v Novem mestu se je odločilo, da v prihodnjem letu avtomatizira telefonsko omrežje na področju Bele Krajine, ki je močno zastarelo. Ker podjetje nima dovolj lastnih sredstev, se je obrnilo na koristnike telefonskih uslug, predvsem na večja podjetja in občinske skupščine, da prispevajo denarna sredstva. Predvidoma naj bi naše podjetje prispevalo 5,000.000 S din.

Upravni odbor se s tem prispevkom strinja, vendar naj bi delavski svet končno vsoto določil po zaključnem računu za leto 1966, ker so vsa sredstva iz leta 1965 že angažirana.

Tov. Marija Penca, Jože Bratkovič in Lojzka Dvornik so zaprosili za povrnitev stroškov študija na izredni večerni šoli. Ker je v podjetju še vedno premalo ustreznega strokovnega kadra, je upravni odbor njihovim prošnjam ugodil. Poleg tega pa je sklenil, da je lahko študij na visokih in višjih šolah enkrat daljši kot redni študij.

Nadalje je upravni odbor sklenil, da se prodajo 20 cm ostanki tkanin delavcem podjetja po isti ceni kot ostali kilogramski ostanki, le da ni potrebno čakati na vrstni red.

Na razpis prostega delovnega mesta "vodja menze" v predilnici I se je prijavil le Gabrijel Badovinac, zato je upravni odbor njega imenoval na to delovno mesto.

Na 8. seji je upravni odbor razpravljal o komisijski primopredaji direktorskih poslov ter o sprejemu nove delovne sile.

Komisija, ki jo je imenoval delavski svet podjetja, je na podlagi poročil vodij sektorjev izdelala primopredajni zapisnik. Ker pa nekaterih poročil komisija ni dobila pravočasno, poročila o stanju v proizvodnji pa sploh ni dobila, mogla v zapisniku prikazati celotne situacije podjetja.

Kljub navedenim pomanjkljivostim je upravni odbor primopredajni zapisnik sprejel, ker je menil, da je po tako dolgem času od praktičnega prevzema direktorskih poslov težko sestaviti zapisnik, ki bi vseboval vso problematiko in stanje, kakršno je bilo ob času primopredaje.

Pri izdelavi preje za izvoz v Sovjetsko zvezo je v pripravi tkalnice nastalo "ozko grlo", zlasti pri križnem previjanju. Da bi se to odpravilo, bi bilo potrebno na novo zaposliti 25 novih delavcev, da bi se lahko uvedlo redno delo v treh menah. Sprejem nove delovne sile v današnjih razmerah pa je zelo tvegana stvar. Zaradi nejasne situacije okrog deviznih sredstev še vedno ne vemo, kako bomo poslovali v prihodnjem letu. Če bi zaposlili nove delavce, devizna situacija pa se bi izboljšala, bi nujno prišlo do odpusta teh delavcev, kar pa ne bi dobro vplivalo niti psihološko niti politično.

Da se reši problem "ozkega grla", je upravni odbor sprejel sklep, da se po potrebi uvede nadurno delo ter delo ob pros.

tih sobotah in nedeljah. Za delo v pripravi tkalnice naj tudi ostale enote dajo na razpolago potrebne delavce, ki se jih pri drugih delih da pogrešiti. Za 12-urno delo pa naj svet enote določi nove norme, ker po daljšem delu storilnost pada.

Upravni odbor je sklenil, da na vabilo tovarne Fleisner pošlje na ogled novih strojev za sušenje, termofiksiranje in termosol postopek štiri strokovnjake iz podjetja.

Da bi se preprečila obolenja za gripo, je upravni odbor sklenil, da se v celotnem podjetju izvede zaščitno cepljenje.

Svet predilnice II je na seji obravnaval izpolnjevanje proizvodnih nalog. Letne planske naloge so izpolnili z 91 %. Ugotovili so, da zadnje čase niso imeli posebnih reklamacij zaradi kvalitete preje. Temu je vzrok večja pazljivost pri delu, pa tudi vzorci tkanin, ki so sedaj v izdelavi, niso tako občutljivi; kot so bili prejšnji.

Od obeh "flajerjev" je prispel do sedaj le eden, ki ga že montirajo. Toda montaža ne teče tako, kot bi morala, zaradi sestavnih delov stroja, ki niso bili v redu dobavljeni. Nekaterih delov je preveč, medtem ko nekaterih manjka ter morajo čakati na njihovo dobavo.

Po izjavah italijanskih monterjev se drugi "flajer" v njihovi tovarni že sestavlja. Ko bo ta dobavljen, se bo pričelo z demontažo starega "flajerja". Tedaj bo v proizvodnji nujno nastal izpad, ker kapacitete montiranega "flajerja" ne bodo tako velike, da bi krile potrebe predilnice. Zato bo treba z montažo pohiteti, da bo izpad proizvodnje čim manjši.

V zadnjem času odnosi med posameznimi sodelavci v enoti niso najboljše. Zaradi zunanjih vzrokov je prišlo celo do fizičnega obračunavanja med posamezniki. Take izpade je treba najodločneje preprečevati. Krivci so bili prijavljeni komisiji za ugotavljanje kršitev delovnih določnosti. Opaža se tudi, da nekateri delavci prihajajo na delo v vinjenem stanju. To se dogaja običajno v popoldanski izmeni ter pri istih osebah. Svet je sprejel sklep, da se nad takimi delavci poostri kontrole in se jih v primeru, da se ne poboljšajo, prestavi na drugo delovno mesto oziroma predlaga delavskemu svetu, da se jih izključi iz delovne skupnosti.

Svet enote je določil dodatne dopuste tistim delavcem, ki delajo v nočni izmeni. Vsak delavec, ki je prebil na nočnem delu v prvi polovici le najmanj 23 % delovnega časa, je dobil 1 dan dodatnega dopusta. Po istih kriterijih bodo dobili 1 dan dopusta tudi za nočno delo v drugem polletju, koristili pa ga bodo v prihodnjem letu. Ker pa so nekateri delavci dodatni dopust za nočno delo v drugem polletju že izkoristili, je svet enote sklenil, da ga naj nadoknadijo. Če ga ne bodo nadoknadili, se jim bo pisal en dan brezplačnega dopusta.

Delavci iz barvarne se pritožujejo zaradi pomanjkanja vode. Zaradi večje potrošnje vode bi bilo nujno izmenjati vodovodne cevi, da ne bo prihajalo do zastojev.

Svet tkalnice je na svoji seji obravnaval stanje proizvodnje ter poslušal poročilo o izvajanju izvoznih nalog ter reorganizaciji sektorjev.

Iz poročila o stanju proizvodnje je razvidno, da se plan-ske naloge v redu izvajajo, mesečni operativni plani pa se presegajo od 1,5 do 10,9 %. Strojni zastoji v tkalnici so dokaj nizki, zato je izkoriščanje statev visoko. Boljše rezultate pri izkoriščanju strojev beleži le podjetje LETEKS iz Leskovca.

Doseganje norm in s tem število doseženih točk na uro je po oddelkih in posameznih delovnih mestih izenačeno in ni bistvenih razlik. V zadnjih mesecih so v tkalnici in pripravi norme presegali za 7 - 13 %. Tudi normative kvalitete stalno presegajo. Prihranki na surovinah pa zelo nihajo, ker imajo pri tem velik vpliv zunanji vplivi, predvsem vlaga. Pa tudi odstopanje številke preje in točno tehtanje veliko vpliva na ugotovljene dosežke.

Da bi se izboljšala kvaliteta izdelkov za izvoz, je delavski svet sprejel začasen pravilnik o nagrajevanju. V ta pravilnik so vključeni režijski delavci, ki lahko s svojim delom vplivajo na kvaliteto. Pri izdelavi predloga, katera delovna mesta naj bodo vključena v to nagrajevanje, pa niso bila upoštevana delovna mesta "vlaganje osnove" in "mazanje strojev". Svet predlaga, da se v nagrajevanje vključi tudi ta delovna mesta.

Tkalke so mnenja, da niso vedno one krive za napake, ki jih ugotovi kontrola. Do teh napak često pride zaradi slabo uravnanih strojev. Mnenje vodje enote je, da bi se ob večji pazljivosti tkalk take strojne napake takoj ugotovile ter stroji popravili. Dogaja pa se, da se take napake odkrijejo šele pri pregledu sorovnih komadov. V bodoče se bodo vse napake, ki bodo znašale več kot 500 točk, zapisniško ugotavljale. Vsak delavec, ki meni, da je dobil odškodninske točke neupravičeno, se lahko v roku treh dni pritoži na svet enote. O njegovi pritožbi bo takoj razpravljala komisija za prošnje in pritožbe ter o svojih ugotovitvah poročala svetu enote.

Iz poročila o stanju izvoza je videti, da smo do srede novembra izpolnili 71,3 % pogodbenih obveznosti izvoza. Do konca leta pa se predvideva 80 % realizacija. Inozemski kupci so zelo natančni ter od dogovorjenih pogojev ne odstopajo, temveč zahtevajo razne bonifikacije.

Tekstilni izdelki se na zunanjem tržišču zelo težko plasirajo, zato si moramo prizadevati, da bomo na zunanji trg prodrli z dobro kvaliteto ter modnimi artikli. Le na ta način bomo lahko dosegli zadovoljive cene.

Svet enote predlaga, da se uredijo garderobe in sanitarije pod tkalnico. Nadalje predlaga, da upravni odbor odobri nabavo novega kotla za kuhanje škroba.

Ker imajo delavci v tkalnici in pripravi še precej neizkoriščenih dopustov, je svet enote sklenil, da se morajo ti dopusti do konca leta izkoristiti. Da pa ne bi prišlo do zastojev v proizvodnji, se bo naredil razpored po abecednem redu. Izven abecednega reda se bo upoštevalo le upravičene primere.

Svet enote je potrdil predlagane norme za tkanje artikla "Soni" in "Dejan" ter za dvojenje, sukanje in križno previjanje preje za izvoz v Sovjetsko zvezo. Norme so ločene za osem in dvanajsturno delo.

Joži Petelin je bilo odobreno prihajanje na delo z vlakom, medtem ko je bila prošnja Jožice Kump odklonjena.

Več delavk iz enote je zaprosilo za znižanje odškodninskih točk. Svet enote je sklenil, da se Rozi Hočevar II in Slavku Kavšku znižajo odškodninske točke za 2/3, Dragi Erpe za 1/2, medtem ko se Ladislavi Sečnjak odškodninske točke ne znižajo.

Upravni odbor je priporočil svetu enote, da briše odškodninske točke naslednjim tkalkam: Elizabeti Keše, Pepci Šetina, Jelki Kralj, Mari Miklavčič, Joži Cesar, Ivanki Sečnjak, Zali Turk in Malči Starič. Svet enote je sklenil, da se briše odškodninske točke Elizabeti Keše in Pepci Šetina, ostalim tkalkam pa je odškodninske točke znižal za 2/3.

Jože Udovič

Z A H V A L A

Ob izgubi dragega očeta se najlepše zahvaljujem kolektivu predilnica I Metlika, sindikalni podružnici in kolektivu menza Metlika za podarjene vence in vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti - iskrena hvala!

Cveta Omerzel

NAŠE SAMOUPRAVLJANJE

Obljuba dela dolg, pravi pregovor, saj sem svoj zadnji prispevek oziroma pismo končala z besedami: "Pa drugič kaj več!".

Od tedaj se je nabralo precej snovi, teženj in želja, ki bi jih rada izpovedala, kakor najbolje vem, saj sem le preprosta tkalka.

Rezumite me prav, ne odgovarjajte mi z izbranimi besedami in strokovnimi frazami, predvsem pa ne recite, da vse to ni res.

Bila sem ponižana, ko sem povedala svoje mnenje obratovodju tkalnice tov. Grubišu. Njegov odgovor mi je zapečatil vstop v obratno pisarno, kajti dejal mi je: "Ti si navadna delavka, Sečnjak Ivanka, št." Številke si nisem zapomnila. Ni me prizadel očitek, da sem delavka, pač pa njegova vzvišenost in podcenjevanje delavskega razreda. Ali je tak človek zrel za tako delovno mesto? Vse pritožbe in prošnje, ki prihajajo od strani delavcev, rešuje sam, ali pa tudi ne, iz vsega se norčuje in samo to je prav, kar reče on. Res smo ga sami izvolili kot mladega tehnika, ki se je takrat pokazal vrednega tega delovnega mesta. Zato nas vse še bolj boli, da nas je tako razočaral. Sprašujemo se, če je sam vsega kriv, in zdi se nam, da je zato tak, ker ima neko oporo, da se lahko obnaša tako samozavestno in avtoritativno.

Oglejmo si na primer, kako je z odškodnino, ki jo mora plačati delavka, če naredi pri svojem delu kakšno napako. Prav gotovo je lahko primerna odškodnina, pripomoček in vsodbuda k večji pozornosti pri delu. To je dobra stran odškodnine. Vendar tedaj, ko se postavlja in izpopolnjuje pravilnik o odškodninskih točkah, se marsikaj spregleda, da je lahko delavec tudi po krivici oškodovan. Ali je res dopustno, da se neomejena vsota odškodnine lahko brez vsake podrobne raziskave, kdo je kriv, pripiše samo delavcu. Odškodnine, ki se v zadnjem času pojavljajo, so za naš osebni dohodek zelo velike. Ko bi se tem napakam posvetilo več pozornosti in ko bi imeli boljši strokovni kader pri vzdrževanju strojev, bi se marsikatera napaka odpravila odškodnina pa znižala na tisto raven, ki bi nas sicer prizadela, vendar tudi priganjala k boljši kvaliteti. Torej pripomorejo k naši slabi kvaliteti tudi višji organi, ko ne ugotavljajo in ne rešujejo teh problemov bolj konkretno. Vzemimo zadnji primer naših odškodninskih točk, ki nam jih je dodelil obratovodja zaradi strojnih blend. Strojne blende so se pojavljale že pred tem, se pojavljajo in se bodo pojavljale vse dotlej, dokler ne bodo stroji strokovno popravljeni. Tega pa ne moremo pričakovati od naših vzdrževalcev, ki so le priučeni v svoji stroki in nimajo prave strokovne usposobljenosti. Stanje se je v zadnjem času malo izboljšalo, ker jih k temu morda priganja nagrajevanje po kvaliteti. Zaenkrat skušajo vsaj delno popra-

viti napako, ki so jo naredili. Torej več pomoči vzdrževalcem in delo bo vsem šlo laže od rok kot doslej, me tkalke pa ne bomo plačevale odškodnine od 1 - 6.000 točk, kar znese od 50 do 30.000 S din na mesec. V tem pogledu se mi tudi dozdeva, da je protizakonito od osebnih dohodkov trgati na mesec kar polovico plače, saj tudi pri potrošniškem posojilu ne odplačuješ več kot določen procent od plače. In pri nas? Tu se obračuna odškodnina v bruto plači. Na primer: mesečno dosežem 11.000 točk, od tega mi odštejejo 1.000 točk, torej znaša moj mesečni zaslužek namesto 44.000 din samo 40.000 din. Ko pa sem na letnem ali bolniškem dopustu, se šteje kot osnova za izračun nadomestilo za osebni dohodek povprečje zadnjega leta, torej sem tu ponovno oškodovana za točke za vse leto, namesto samo za določen mesec. Ali bi se ne dalo to spremeniti, da nisem oškodovana še pri dopustih?

Vsakdo ima tudi pravico, da se zoper odškodnino pritoži ali jo da v ponovni pretres. To se pri nas često dogaja. Po zakonu se zadeva, ki je še nerešena, tudi ne izvrši. V naši enoti smo pa čisto nekaj posebnega. Pritožbe ležijo po več mesecev pri obratovodju, ki jih sam prouči in odškodnine odtegne. Po urgenci jih enostavno zavrne, češ da jih lahko pošljemo na upravni odbor, ki jih bo pa itak vrnil enoti. Ali ni to prekršek in norčevanje iz ljudi? Ko pa obratovodja na opozorilo na hitro skliče suhoparno sejo enote, jo vodi in odloča o vsem sam, poleg ni nikogar razen zapisnikarja in samih delavcev, ki so pa brez moči. Na upravni odbor in na delavski svet so vedno povabljeni ljudje iz vodstva, na svet enote pa ni nikogar, kot da bi tu ne bilo problemov.

In še to! Po pravilniku plačujejo odškodnino tudi predpostavljene v enoti. Sprašujem se, ali jo res plačajo. Kdo nam to lahko dokaže in zagotovi, saj prav gotovo naredijo lahko tudi oni še večje napake kot sami delavci. Do vseh teh pomanjkljivosti bi gotovo ne prišlo, ko bi bili bolj seznanjeni vsaj z osnovnimi predpisi v podjetju. Res je tu vprašanje časa. Tudi sami štedimo čas, ker nas priganja norma, saj nismo delavci nagrajani samo po kvaliteti, temveč predvsem po učinku. Morda bi bilo dobro, ko bi k izpolnjevanju naših osnovnih nalog prispevali tudi tehniki, in sicer tako, da bi v izmenah enkrat na mesec ali po potrebi skrajšali odmor za dobrih 5 minut in se lepo z nami pogovorili, kakšne sklepe je sprejel ta ali oni samoupravni organ, kje bi bilo treba izboljšati delo, disciplino itd. Tu bi se ljudje bolj sprostiti in dajali tudi svoje predloge, ki bi jih tehniki lahko prenašali naprej. Tako pa imamo s tehniko premalo stika. Tudi sam obratovodja kaže premalo zanimanja za naše probleme, čeprav je to njegova naloga, da posveča vso skrb proizvodnji, ne pa da nas samo terorizira z odškodninami. Marsikdo se težko preživlja, predvsem matere samohranilke. Pri vzdrževanju družine, še posebej hudo občutijo, če jim nekdo odtegne par tisočakov. Dostikrat se mi utrne solza pri delu, ko pomislim, da se mora včasih človek do enemoglosti boriti za svoje pravice, in to samo zaradi nesoglasja s predpostavljenimi. Ob prejemu mesečne plače mi pač nikoli ne pride na misel, da bi denar potrošila v kavarni ali baru.

Ko bi se vsaj delno izvajala predpisana pravila, bi prav gotovo ljudje tako pogosto ne odpirali vrat v upravi, kjer tožijo o krivicah. Pri tem smo imeli tudi priliko spoznati našega novega tovariša direktorja, ki je prišel v naš kolektiv tiho in skromno, skoraj neopaženo. Nihče ga nam ni predstavil, čeravno je bila to naša želja. Predstavljeni so nam bili le ljudje, ki smo jih izvolili iz kolektiva, tu smo bili pa prikrajšani. Ob tej priliki mu izrekam, čeravno malo pozno, v imenu nas vseh prisrčno dobrodošlico, da bi se počutil kot vodja našega kolektiva čim boljše med nami.

Vse prepogosto se tudi prijavlja ljudi na disciplinsko sodišče. Prav gotovo, da ga marsikdo polomi in mu je potrebno, da se zagovarja. So pa tudi primeri, ko ti predpostavljeni že vnaprej obljubi: "Te bom dal pa pred disciplinsko sodišče". Pregovor pravi: brez tožnika ni sodnika. Nekdo bi na primer rad uveljavil svoje pravice ter prigovarja in dopoveduje, dokler se ne razburi. To pa je že vzrok, da gre na disciplinsko sodišče, kjer nihče ne vpraša, ali ni tudi tisti sokriv, ki mu je dal priložnost, da so padle določene besede. V takih primerih naj se oba istočasno zagovarjata. Mi dobro vemo, da tudi predpostavljeni delajo prekrške, vendar smo mi brez moči, da bi zahtevali tudi za njih disciplinsko sodišče. Sodišče je postavljeno za cel kolektiv, ne samo za nas delavce.

Dajte nam vsaj včasih prav. Res je, da nimamo vedno prav, da nimamo nikoli prav, pa tudi ne drži. Če bi ne imeli nikoli prav, kako bi potem lahko volili ljudi v samoupravne organe. Potem bi bilo to odveč in nesmiselno.

Ker gre staro leto h kraju, želim, da bi stopili v novo bolj strpni in bolj složni ter s tem podrli vse stare zidove sovražstva in nesloge.

Ivanka Sečnjak

Na zahtevo vodje enote tkalnica Jova Grubiša objavljamo njegov odgovor na gornji članek.

Uredniški odbor

ODGOVOR TOVARIŠICI SEČNJAKOVI

Da bodo bralci imeli možnost objektivne presoje v zadevi Sečnjak - Grubiša, bom tudi sam podal svoje mnenje.

Glede izjave o "zapečatenju vstopa v obratno pisarno" sledeče:

Ko je tehnik pri kontroli gostote ugotovil na njenem stroju preredko tkanje za 8 votkov, je to povedal vzdrževalcu Ilerju, ta je premaknil uteži na statvah in s tem gostoto popravil. Sečnjakova je bila užaljena, da se njej očita tolikšna nepazljivost pri delu. Na sestanku enote ob 14. uri je obtožila vzdrževalce, da nihče ne zna popraviti strojev, da ni nikogar v obratu in da je to zato, ker se me mojstri in tehniki ne bojijo in jim dajem potuho.

Čez nekaj dni smo v obratni pisarni reševali to stvar. Prisotni so bili: Sečnjakova, Iler, Petrič, Staudoharjeva in jaz. Vsi ti lahko tudi potrdijo, da so moje navedbe resnične. Sečnjakova se je razburila, povedala je isto kot na sestanku, poleg tega pa še to, da hoče več upoštevanja, boljše osebne odnose, bližje sodelovanje ipd. Dodala je še, da je zelo živčna in da ne bi več želela delati v tkalnici. Rekel sem ji, da za njo ne more biti nikakih posebnih privilegijev ali dobesečno: "Vi ste za mene Ivanka Sečnjak, ena od trestotih v tkalnici". Sečnjakova je zavpila: "Vi ste za mene premalo inteligentni, pogovarjala se bom samo še z direktorjem!" in zaloputnila z vrati. Tako je torej bilo to "zapečatenje" in vsakdo lahko presoja, kdo je bil upravičen, da se čuti užaljenega.

O tej stvari je bil pri tov. Fajfarju, ki je nadomeščal direktorja, narejen zapisnik, v katerem so izjave Petriča, Ilerja in mene. Na žalost je nastopila drugi dan Sečnjakova bolniški dopust, tako da ni bilo mogoče dobiti tudi njene izjave.

Glede odškodninskih točk naslednje pojasnilo:

Na svetu enote, kjer smo sprejemali popravke pravilnika o kvaliteti, sem jaz edini trdil, da so točkovanja v tkalnici previsoka, niti en član sveta mi ni pritrdil, ker so "ljudje iz vodstva" trdili, da morajo biti odškodnine "individualne in rigorozne". Po tem svetu enote nisem več imel dosti opravke z odškodninami za slabo kvaliteto. V primeru tkalk, ki so se pritožile na upravni odbor, sem vprašal kontrolorja, kaj so izjavile, ko so videle napake. Povedal mi je, da se tkalke sploh niso pritoževale, da pa je slišal, da Sečnjakova po tkalnici nabira neke podpise in da bo že ona stvar uredila. Kako se je naprej vse skupaj razvijalo, se lahko vidi iz zapisnikov sej upravnega odbora in sveta enote. Hočem samo povedati, da jaz osebno ne morem nikogar terorizirati. Res je, da so odškodnine zelo visoke, zato je bilo na zadnjem svetu enote

sklenjeno, da naj napravim predlog, po katerem se ne bi več točkovalo do tako visokih vsot.

Glede ostalih stvari, ki jih omenja tov. Sečnjakova, pa tole:

Na svete enot se vabijo vodja proizvodnje, vodja tehničnega sektorja in sekretar samoupravnih organov. Pred približno dvema letoma je bilo sklenjeno, da se ne vabi več direktorja in vodje finančnega sektorja, ker sta angažirana drugje. Torej s to stvarjo nimam novene zveze. Tudi sam bi rad videl vodilne ljudi na svetu enote, prav tako bi rad, da bi upravni odbor, če obravnava pritožbo, ki je naparjena proti meni osebno, zaslišal tudi mene, ne pa da se stvari obravnavajo enostransko.

Režijski delavci v tkalnici se točkujejo po pravilniku o načinu ocenjevanja kvalitete v tkalnici in pripravi kakor vsi ostali. O tem se lahko vsak prepriča v obratni pisarni. Od sedaj naprej pa se bodo vse takšne odškodnine objavljale tudi na oglasni deski, tako da bo vsem zadoščeno.

Prošnje ležijo pri meni do prve seje sveta enote, ker drugače biti ne more.

Kar se tiče prisotnosti v tkalnici oziroma prizadevnosti mislim, da za tehnike ali mene nihče ne more trditi, da smo pri delu malomarni ali da v tovarni ne delamo tega, za kar smo plačani.

Vsakdo lahko razume, da pri vsem delu človek nima časa še z vsakim posebej debatirati o njegovih osebnih problemih. Če pa je kdo kaj želel, mu je bilo vedno ugodeno, seveda, če zaradi tega ni bil potem prizadet nekdo drug. Mislim, da bi se vse te težave lahko rešile z malo več vljudnosti in strpnosti.

Jovo Grubiša

Pripis uredniškega odbora:

Menimo, da do obravnavanih in podobnih nesoglasij ne bi prišlo, če bi se samoupravni organi posamezne enote večkrat sestajali in odkrito obravnavali tudi medsebojne odnose v enotah. Pri reševanju teh problemov pa bi lahko večje vlogo odigrala tudi sindikalna organizacija.

SPREMEMBE PREDPISOV O ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

Osebni dohodek, ki je podlaga za izračun nadomestila in za izračun pokojninske osnove.

Po temeljnem zakonu o osebnem dohodku se za izračun nadomestila in pokojninske osnove vzame osebni dohodek, ki ga je delavec dobil za delo na svojem delovnem mestu po osnovah in merilih, ki jih je delovna organizacija določila v splošnem aktu o delitvi osebnih dohodkov. Upošteva se osebni dohodek po letnem obračunu, kot je izkazan v evidenci o osebnih dohodkih, to je obrazec ER 1 (potrdilo o osebnem dohodku in delovnem času). To potrdilo mora vsaka organizacija izpolniti za vsakega delavca, ker je podlaga za izračun nadomestila, ter ga poslati tudi na zavod za socialno zavarovanje, ki hrani te obrazce in kontrolira pravilnost podatkov. Upošteva se tudi dodatek za borce, ki ga po posebnih predpisih dobivajo zaposlene osebe, katerih osebni dohodek je nižji od 78.000 din.

Zaposlenemu delovnemu invalidu II in III. kategorije invalidnosti, ki dobiva nadomestilo osebnega dohodka po predpisih o invalidskem zavarovanju, se všttevajo v osebni dohodek tudi nadomestila, ki jih je dobival po predpisih o invalidskem zavarovanju. Delovnemu invalidu II. kategorije invalidnosti, ki je invalidsko upokojen, zaposlen pa je s skrajšanim delovnim časom, ki ustreza njegovi delovni zmožnosti oziroma invalidskemu upokojencu, ter vojaškemu zavarovancu, ki dela najmanj polovico polnega delovnega časa in na podlagi take zaposlitve uveljavlja novo pokojnino, se upošteva v pokojninsko osnovo za odmero nove pokojnine osebni dohodek, ki bi ga dobil, če bi delal poln delovni čas. Njegov osebni dohodek, dosežen z delom v skrajšanem delovnem času, se torej preračuna na poln delovni čas.

Osebni dohodek, dosežen v podaljšanem ali skrajšanem delovnem času

Osebni dohodek, ki ga je delavec dosegel z delom v času, ki je daljši od polnega delovnega časa (nadure), se upošteva za pokojninsko osnovo samo tedaj, če je tako delo opravil v primerih in ob pogojih iz 43. do 46. člena temeljnega zakona o delovnih razmerjih (elementarne nezgode: poplave, potresi itd.).

Osebni dohodek, ki ga je delavec dosegel v delovnem času, ki je krajši od polnega, se upošteva za pokojninsko osnovo po splošnih določbah.

Osebni dohodek, ki ga delavec doseže z delom v polnem, daljšem ali krajšem delovnem času v posameznem letu, se za ugotov-

vitev pokojninske osnove preračuna na povprečni znesek, ki ustreza osebnemu dohodku za delavčev poln delovni čas. Ta preračun se opravi tako, da se skupen znesek osebnega dohodka, ki ga je delavec prejel za eno leto in ki se všteva v pokojninsko osnovo, deli s skupnim številom ur, ki jih je delavec prebil v zadnjem letu na delu s polnim, krajšim ali daljšim delovnim časom. Tako dobljeni znesek se pomnoži s številom ur za poln delovni čas v organizaciji v določenem letu. Tako dobljeni znesek se upošteva kot osebni dohodek za izračun pokojninske osnove.

Za izračun pa se ne upoštevajo zneski osebnega dohodka, ki niso bili doseženi po osnovah in merilih iz splošnega akta delovne organizacije, n.pr. nagrade za delo izven okvira svojega rednega dela na delovnem mestu, nagrade za priznanje itd.

Mimica Seničar

Z A H V A L A

Ob izgubi naše hčerke Mojce izreka naša družina zahvalo vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti, ji darovali cvetje, vence in nam nudili obilno pomoč - hvala vsem za izreceno sožalje.

Globoko žalujoča
družina Jakše

BOLEZENSKI IZOSTANKI V MESECU
SEPTEMBRU IN OKTOBRU 1966

Naslednja tabela nam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu septembru 1966 in v mesecu septembru 1965:

Oddelki	September 1965				September 1966			
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni
Skup. službe	164	7,00	112	4,78	71	3,35	71	3,35
Tkalnica	431	6,04	302	4,23	489	7,11	402	5,84
Predil. II	158	8,55	83	4,44	227	6,76	114	3,39
Apretura	80	2,42	80	2,42	133	4,98	76	2,84
Inv. vzd. sek.	71	3,59	71	3,59	73	6,16	78	6,16
Predilnica I	421	8,05	245	4,68	327	7,14	235	5,15
Skupaj	1325	6,07	892	4,08	1325	6,35	976	4,35

Iz tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu septembru precej nižji kot v mesecu avgustu, vendar pa nekoliko višji kot v istem mesecu lanskega leta.

Najvišji odstotek ima v mesecu septembru investicijsko-vzdrževalni sektor (6,16 %), sledi tkalnica (5,84 %), predilnica I (5,15 %), predilnica II (3,39 %), skupne službe (3,35 %) ter apretura (2,84 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu septembru so bili:

- nesreče izven dela	151 dni
- nega družinskega člana	148 dni
- razne ženske bolezni	138 dni
- revmatizem	99 dni
- druge bolezni respiratornega sistema	45 dni
- nesreče pri delu	44 dni
- angina	39 dni
- bolezni živcev	34 dni
- bolezni urinarnega sistema	31 dni
- ostale bolezni kože	31 dni

Naslednja tabela pa nam bo prikazala razmerje med bolezenskimi izostanki v mesecu oktobru 1965 in mesecu oktobru 1966:

Oktober 1965	Oktober 1966							
	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni	Štev. vseh boln. dni	% na del. dni	Štev. boln. dni brez porod.	% na del. dni
Skup. službe	124	6,33	90	4,59	95	4,53	72	3,44
Tkalnica	423	6,80	261	4,29	592	8,66	390	5,70
Predilnica II	133	7,23	91	5,82	234	7,06	131	3,95
Apertura	112	4,04	112	4,04	193	7,23	101	3,78
Inv. vzd. sekt.	58	3,51	58	3,51	25	1,94	25	1,94
Predilnica I	413	9,52	216	4,98	256	5,62	165	3,62
Skupaj	1243	6,77	828	4,51	1395	6,67	884	4,26

Iz naslednje tabele je razvidno, da je odstotek bolezenskih izostankov v mesecu oktobru nekoliko nižji kot v mesecu septembru. Tudi v primerjavi z istim mesecem lanskega leta se je odstotek nekoliko znižal.

Najvišji odstotek bolezenskih izostankov ima v mesecu oktobru tkalnica (5,70 %), sledi predilnica I (3,95 %), apertura (3,78 %), predilnica II (3,62 %), skupne službe (3,44 %) ter investicijsko-vzdrževalni sektor (1,94 %).

Vzroki bolezenskih izostankov v mesecu oktobru so bili:

- nega družinskega člana 131 dni
- nesreče izven dela 102 dni
- revmatizem 87 dni
- bolezni živcev 68 dni
- nesreče pri delu 59 dni
- druge bolezni urinarnega sistema 40 dni
- druge bolezni respiratornega sistema 40 dni
- bronhitis 34 dni
- obolenje ven 28 dni
- psihonevroza 24 dni

Mirko Jakša

NESREČE PRI DELU, NA POTI NA DELO IN Z DELA V
MESECU SEPTEMBRU, OKTOBRU IN NOVEMBRU 1966

26. septembra se je ponesrečila na poti na delo Marija Slak, izšivalka.

Imenovana je šla iz stanovanja po stopnicah na delo. Nenadoma pa ji je spodrsnilo, tako da je padla in si poškodovala desno nogo v gležnju.

2. oktobra se je ponesrečil na poti na delo Jože Murn, delavec v predilnici II.

Imenovani se je peljal s kolesom iz vasi Sela pri Zajčjem vrhu v službo. V vasi Orehek mu je na slabi in izprani cesti spodneslo kolo, da je padel in si poškodoval desno roko v zapestju.

5. oktobra se je ponesrečil pri delu Franc Rauh, delavec v predilnici II.

Imenovani je delal na predpredilnem stroju "flajer". Ko je držal levo roko med vreteni, je z desno roko pognal stroj. Zaradi tega ga je vreteno udarilo po levi roki nad zapestjem.

25. oktobra se je ponesrečila na poti z dela Marija Klemenčič, delavka v apreturi.

Imenovana je šla po dvorišču tovarne z dela domov. Zaradi razkopanega cestišča se je spotaknila v kamen, padla in si poškodovala stopalo leve nože.

27. oktobra se je ponesrečila pri delu Zlata Arabadžič, delavka v predilnici II.

Imenovana je med pogonom prstančevega stroja vezala odrtgano nit. Na sosednjem vretenu se je odtrgal tekač in ji zletel v levo oko ter ji ga lažje poškodoval.

9. novembra se je ponesrečil pri delu Martin Pust, delavec v barvarni.

Imenovani je bil pri rezervoarju za barvo, da bi barvo izpustil v aparat za barvanje. Med odpiranjem ventila, se je le-ta pokvaril. Ker je bilo treba seči globokov rezervoar, je nataknil rokavico. Kljub opozorilu odgovornega vodje, da ne sme pregloboko seči, je to storil, pri tem pa mu je vroča barva stekla ob rokavici ter mu poškodovala prste na levi roki.

12. novembra se je ponesrečil na poti na delo Jože Kastelic, delavec v predilnici II.

Imenovani se je peljal z mopedom iz Žabje vasi na delo. Ker mu je na Glavnem trgu v Novem mestu zaprl pot osebni avtomobil, se je zaletel vanj in padel. Pri tem si je poškodoval nogo v gležnju in kolenu.

14. novembra se je ponesrečil pri delu Branko Pirč, ključavničarski vajenec.

Imenovani je žagal okroglo železo v skladišču pomožnega materiala. Med žaganjem pa se mu je nenadoma snel ročaj. Pri tem se je z zobom žage zbdel v palec desne roke.

Mirko Jakša

STROKOVNA LITERATURA

Omeh Muhić: Reguliranje cen ostane še nadalje glavni problem razvoja naše družbe in gospodarstva (Produktivnost 10/66, str. 627-633)

Avtor razpravlja o organski povezavi med ceno blaga in uslugami ter instrumenti sekundarne delitve. Poudarja tudi nujnost enotnega reševanja obeh problemov na principu delitve proizvodov. V nadaljevanju govori o blagovnem značaju gospodarstva, o delitvi po delu, izenačenju pogojev dela in vlogi cene v sistemu. Sestavek se končuje s tabelarnimi pregledi in primerjavo raznih vej gospodarstva glede skupnega dohodka na enega zaposlenega, s katerim razpolagajo gospodarske organizacije, z ugotovitvijo, da družba kot celota in družbeni organi kot instrument družbe ne morejo ostati ob strani pri reševanju ključnega vprašanja razvoja socialističnih odnosov in samoupravljanja ter vprašanja reguliranja delitve narodnega dohodka po delu.

Friedrich Berndt: Dosežki na področju sodobnih postopkov kontinuiranega barvanja (Tekstil 10/66, str. 739-765)

Avtor članka ugotavlja, da v glavnem skušajo vsi novi postopki v industriji oplemenitenja tkanin povečati proizvodnost. S tem želijo pokriti vse večjo porabo tkanin in doseči čim cenejšo proizvodnjo. Manjše in srednje tovarne se bodo v bližnji prihodnosti bavile le s proizvodnjo modnih in specialnih tkanin, za katere je povpraševanje manjše in s katerimi

se doseže višja cena. Razvoj na področju tekstilnega oplemenitenja pa gre v smer, da se vsepovsod tam, kjer je to tehnično in kalkulatивно mogoče, začne s kontinuiranim postopkom barvanja. V nadaljevanju opisuje članek specialne novejše postopke za kontinuirano barvanje, kot n.pr. postopek impregniranja na fularju, parjenja, potem postopke za fiksiranje obarvanih tkanin z vročo paro, kar je v zadnjem času privedlo do zelo zanimivih ugotovitev.

Franjo Rečnik: Modifikacija volne na površini vlakna s pomočjo polimerizacije reakcij dveh tekočin (Tekstil 10/66, str. 766-772)

Obdelava volnenih tkanin po postopku Wurlan-IFP, je zelo enostavna. Navadno se na ta način apretirajo tkanine za ženske obleke, športne srajce in podobno. V članku avtor opisuje celoten postopek apretiranja volnenih tkanin po tem načinu, nato pa še isti postopek apretiranja za česanec in česano prejo.

Proizvodnja kemičnih vlaken v Jugoslaviji (Tekstil 10/66, str. 787 - 788)

Člane, obravnava razvojno pot proizvodnje kemičnih vlaken v naši državi. Leta 1958 se je začela proizvodnja kemičnih vlaken v podjetju Viskoza v Loznici. V nadaljevanju govori članek o strukturi proizvodnje po posameznih vrstah viskoznih vlaken. Dosedanja proizvodnja kemičnih vlaken je premejnha tako po količini kakor tudi po asortimentu. Zaradi tega prejšnje količine vseh vrst kemičnih vlaken uvažamo. Posebna tabela prikazuje proizvodnjo kemičnih vlaken v Jugoslaviji od leta 1958 do 1964, kjer je lepo vidno stalno naraščanje proizvodnje.

Miša Jovanović: To so kemična vlakna (Tekstil 10/66, str. 813)

V sestavku opisuje avtor naslednja vlakna:

- Vlakno EF - 121 je kombinacija poliamida in poliestra. To vlakno proizvaja tvrdka Allied Chemical Corp.
- Vlakno ELURA britanskega proizvajalca Polythane Fibres je zelo elastično in prožno. V mnogih primerih celo prekaša gumo. To vlakno se uporablja za izdelavo vseh tistih artiklov, pri katerih se zahteva velika elastičnost.
- Multi-lobalni filament nylon tvrdke American Emka Corp. se uporablja za izdelavo predmetov gornje trikotaže (ženske obleke, športna oblačila, srajce itd.). To vlakno se na tržišču pojavlja pod imenom Enkalure (enkaljur).
- Vlakno Euroacril (euroakril) je novo italijansko poliakrilno vlakno, ki ga proizvaja tvrdka ANIC po licenci japonskega proizvajalca Asahi Chemical Industry Co.Ltd. Euroacril je mehka in lahko vlaknina, ki ima topel otip. Dobro se barva, uporablja pa se za izdelavo gornje trikotaže, peri-

la, zaves, tapet, pregrinjal itd.

- EVLAN-M (evlen em). Britanska tvrdka Courtaulds Ltd. je na tržišče dala izboljšeno kvaliteto "Evlan" vlakna. Trajnost tega vlakna je večja za 50 - 60 %, vlakno je boljšega otipa, večje elastičnosti in je odpornejše proti umazaniji. Evlan M se lahko uporablja za tako imenovane axminsterske in druge preproge.

Radoslav Vesić: Izpopolnjen postopek predenja sintetičnega vlakna v mešanici z volno (Tekstilna industrija 10/66, str. 481 - 486)

Avtor članka uvodoma ugotavlja, da v jugoslovanski tekstilni industriji ni neke posebne organizacije, ki bi se ukvarjala s študiranjem specifičnih procesov in tehnologije predenja sintetičnih vlaken. Problemi, ki nastajajo, ne vplivajo samo na organizacijo, temveč v veliki meri tudi na proizvodne stroške, kvaliteto, kvantiteto in plasman proizvodov. V nadaljevanju članek podrobno obravnava posamezne delovne operacije v procesu predelovanja volnene preje v mešanici s sintetiko od mikanja, česanja, predpredenja, klasičnega postopka predpredenja, novega skrajšanega postopka predpredenja, predenja in dvojenja do sukanja. Na koncu avtor članka navaja v tabeli pregled plana predenja, v dveh nadaljnjih tabelah pa predilni načrt za predenje po klasičnem načrtu in predenje po skrajšanem načinu.

Andreja Rajsman: TS tkalski stroji za tkanje volnenih tkanin (Tekstilna industrija 10/66, str. 487 - 490)

Avtorica članka navaja poznano italijansko firmo za izdelavo tekstilnih strojev SMIT, ki je pričela s proizvodnjo novega tipa tkalskega stroja za tkanje volnenih tkanin brez klasičnega čolnička in udarnega mehanizma. V članku navaja glavne karakteristike stroja s posebnim poudarkom na vnašanju votka v zev. Obravnava tudi vzdrževanje stroja, dodatne naprave na stroju, tehnične podatke ter ceno za stroj.

V tuji strokovni literaturi ne uporabljajo več izraza "statve". To ime se je ohranilo le za klasične mehanične statve s čolničkom in brez avtomata. Za avtomatske "statve" se uporablja izraz "avtomatski stroj za tkanje", za statve brez čolnička pa "stroj za tkanje brez čolnička".

Dimitrije Đokić: Nekatera teoretična vprašanja - barvanje tekstilnega materiala (Tekstilna industrija 10/66, str. 497 - 501)

V članku piše avtor o kinetiki barvanja, hitrosti vezanja molekul barve za vlakno, vezanju molekul barve za vlakno med postopkom barvanja, prodiranju barve v globino vlakna ter navaja Fickov zakon in tabelo difuzije za različne sisteme barva-vlakno. V drugi tabeli navaja energijo aktivacije

za različne sisteme barva-vlakno. V nadaljevanju piše o migriranju barve in času polovičnega migriranja.

Miadrug V. Cehić: Svetovno tržišče volne v sezoni 1965 - 1966 (Tekstilna industrija 10/66, str. 527 - 528)

Avtor članka piše o sezoni kupoprodaje volne, ki je odvisna od področja proizvodnje in se začne in končuje v različnem času leta. Vendar je trgovina z volno v bistvu najaktivnejša v času od septembra do aprila. Glede na raziskovanje tržišča moramo obvezno spremljati številčno stanje ovac, posebno pri velikih svetovnih proizvajalcih volne. V nadaljevanju v tabelarnem pregledu prikaže številčno stanje ovac za nekaj let nazaj, nato svetovno proizvodnjo surove volne, strukturo svetovne proizvodnje volne, svetovno porabo surove volne in drugo.

Milentije Arundović: Nekaj o fizikalno-kemičnih lastnostih volne, kemičnem sestavu in značilnostih volne (Tekstilna industrija 11/66, str. 530 - 534)

V sestavku našteva avtor fizikalne lastnosti volne s posebnim poudarkom na finoči, dolžini in prožnosti vlakna. Nato obravnava kemični sestav in značilnosti volnenega vlakna. Tako govori o volneni masti oziroma lanolinu ter o pridobivanju lanolina iz kopeli, v katerih se je prala volna. V nadaljevanju govori o znoju, ki se nahaja na površini volnenega vlakna, o vsebini vlage volnenega vlakna ter navaja tablico dovoljenih vlag za volno v Evropi.

V članku govori tudi o volni kot prevodniku toplote, higroskopičnosti volne in pepelu, ki nastane po izgorevanju volne. Nato govori o kemičnem sestavu volnenega vlakna, količini žvepla v volni, vplivu mraza na volno, o plastični lastnosti volne, vplivu alkalij in soli na volno. Končuje pa z mikroskopskimi in fizikalnimi lastnostmi volne in strukturo kože.

Nikola Taušanović: Vloga vretena, prstana in tekača (travelerja) za doseganje večjih hitrosti na predilnih strojih (Tekstilna industrija 11/66, str. 540 - 546)

Avtor članka ugotavlja, da sta zadnji dve svetovni razstavi tekstilnih strojev (v Milanu leta 1959 in v Hanovru leta 1963) jasno dokazali borbo proizvajalcev tekstilnih strojev za izdelavo visoko produktivnih strojev v vseh sektorjih tekstilne industrije. V nadaljevanju avtor primerja stari tip vreten z novim. Hitri razvoj predilnih strojev v borbi za dosego čim večje produkcije je vplival tudi na proizvajalce vreten, prstanov in tekačev. Nato navaja nekaj konstrukcij vreten in njihove lastnosti. Kot najnovejšo konstrukcijo prstana, ki je omogočila največje hitrosti tekača, istočasno pa tudi največjo dovajanje predpreje, navaja "Auti Wedge" prstan, ki ga podrobno opiše. Nato pa še opisuje tekače raznih oblik za razne kvalitete in številke preje ter njihove lastnosti.

Sestavek zaključuje z opisom, kako uvajati nove prstane s priporočilom proizvajalca.

Dragomir Stojković: Usklajevanje kapacitet med ključnimi fazami v proizvodnji (Tekstilna industrija 11/66, str. 561 - 568)

Avtor članka izhaja iz predpostavke, da so ključne proizvodne faze v neki vlnarski tekstilni tovarni sledeče:

- predenje v predilnici mikane volnene preje,
- predenje v predilnici česane volnene preje in
- tkanje.

Predpostavlja, da so vse ostale faze dela usklajene z navedenimi fazami. Nato navaja potrebne podatke o tkaninah v primeru reševanja nastalega problema. Za primer je vzet slučaj, da mora podjetje izbrati tak asortiman proizvodnje, pri katerem se lahko doseže maksimalni dohodek. Z drugimi besedami, moramo ugotoviti količine posameznih artiklov, ki jih moramo proizvesti, da dosežemo optimalni finančni rezultat v poslovnem letu.

Dragan Trifunović: Svetovno tržišče tekstilnih surovin (Tekstilna industrija 11/66, str. 569 - 570)

Avtor članka ugotavlja, da v prvih devetih mesecih tega leta obstaja tendenca porasta cen na svetovnem tržišču volne. Nato analizira proizvodnjo volne po državah. Tabela prikazuje svetovno proizvodnjo volnenega vlakna na bazi neprane volne, nato pa porabo volne po državah ter uvoz volne največjih svetovnih uvoznikov.

Danilo Kovačič

Z A H V A L A

Vsem članom kolektiva, ki so ob smrti moje drage mame in očeta sočustvovali z mano ter podarili cvetje in vence, se iskreno zahvaljujem.

Franc Blažič

OBČINSKE DELAVSKE ŠPORTNE IGRE 1966

Letos so v Novem mestu ponovno oživele delavske športne igre. Udeležilo se jih je dvajset sindikalnih podružnic. Med njimi je bila tudi ekipa naše sindikalne podružnice. Udeležili smo se tekmovanj v vseh panogah, razen v plavanju. Tudi letos je premočno zmagala sindikalna podružnica Pionir, na drugo mesto pa se je presenetljivo uvrstila Krka.

Končni skupni vrstni red je: Pionir (152 točk), Krka (137 točk), Novoteks (128 točk), IMV (119 točk), Gozdno gospodarstvo (103 točk), Novoles (102 točk), INIS (99 točk), Skupščina občine Novo mesto (75 točk), Železničar (68 točk), Iskra Novo mesto (55 točk) itd.

V posameznih panogah se je tekmovanje odvijalo takole:

V plavanju je pri moških zmagal Pionir pred INIS, Iskro in IMV. Novoteks se ni udeležil tekmovanja.

V plavanju pri ženskah so zmagale tekmovalke Pionirja pred Novolesom.

Rezultati so bili naslednji:

Moški:

50 m prosto:	1. Stojan Hrovat (Pionir)	32,6
	2. Marjan Lapajne (Pionir)	33,8
	3. Branko Roter (INIS)	33,9
50 m prsno:	1. Marjan Lapajne (Pionir)	42,6
	2. Zdravko Mestnik (INIS)	43,0
	3. Dane Puc (IMV)	43,4

Ženske:

50 m prosto:	1. Florijana Uhl (Pionir)	57,3
	2. Ljuba Henigman (Pionir)	57,5
	3. Majda Furlan (Novoles)	59,-
50 m prsno:	1. Stanka Dokl (Pek.in slašč.)	55,7
	2. Mija Janc (Novoles)	1 : 00,2
	3. Cvetka Knap (Pionir)	1 : 03,3
4 x 50 m prosto:	1. Pionir	2 : 19,8
	2. Železničar	2 : 35,2
	3. INIS	2 : 35,8

V tenisu je zmagala ekipa Novoteksa pred Krko in Skupščino občine Novo mesto.

Rezultati naše ekipe so naslednji:

Novoteks : Železničar	2 : 1
Novoteks : ObS Novo mesto	3 : 0
Novoteks : Krka	2 : 1

V balinanju je zmagala ekipa Železničarja pred Pionirjem in Novoteksom.

Rezultati naše ekipe so:

Novoteks : Iskra	3 : 0
Novoteks : Pionir	4 : 13
Novoteks : ONZ	13 : 8
Novoteks : Kovinar	3 : 4
Železničar I : Novoteks	13 : 10
Železničar II : Novoteks	13 : 11

V malem nogometu je zmagala ekipa INIS pred ekipo Krke, Pionirja in Novoteksa.

Rezultati naše ekipe:

Novoteks : ObS Novo mesto	3 : 0
Novoteks : INIS	1 : 3
Novoteks : Gozdno gospodarstvo	3 : 0
Novoteks : Kremen	0 : 5
Novoteks : Pionir	3 : 4

V odbojki je pri moških zmagala ekipa Novoteksa II pred Pionirjem in INIS, pri ženskah pa ekipa Pionirja pred Novoteksom.

Rezultati naše ekipe:

Moški:

Novoteks II : Pionir	3 : 0
Novoteks II : INIS	3 : 0
Novoteks II : Novoles	3 : 0
Novoteks II : Krka	2 : 0
Novoteks II : Novotehna	2 : 0
Novoteks I : Iskra	2 : 0
Novoteks I : INIS	0 : 2

Ženske:

Novoteks : Pionir	0 : 3

V streljanju je zmagal Pionir (607 krogov) pred IMV I (562 krogov), Krka I (558 krogov), Gozdnim gospodarstvom (534 krogov), Novoteksom I (532 krogov) in Novoteksom II (245 krogov).

Najboljši strelci so bili: Marjan Kos (161 krogov), Peter Remš (159 krogov), Janez Berlan (154 krogov), Alojz Hras-tar (148 krogov), Andrej Petrič (133 krogov), Miha Irt (132 krogov), Roman Grobelšek (130 krogov), Slavko Kavšek (121 krogov) in Andrej Smrekar (113 krogov).

V kegljanju je pri moških zmagala ekipa IMV I (281 keglejv), sledijo ji Krka I (280 kegljev), Iskra Šantjernej (276 kegljev) in Novoteks (227 kegljev).

Najboljši kegljači so bili: Slavko Dravinec (60 kegljev), Gljeb Karpljuk (65 kegljev), Jože Mrzлак (59 kegljev) in Ivan Pate (45 kegljev).

V lahki atletiki je zmagal pri moških Novoteks pred Pionir-jem in INIS.

Rezultati so naslednji:

Tek na 100 m:	1. Istenič (INIS)	11,8
	2. Somrak (Novoteks)	11,9
	3. Sečen (IMV)	12,3
	5. Bratkovič (Novoteks)	12,6
Tek na 1000 m:	1. Černelič (Iskra Šentjernej)	2 : 51,6
	2. Sikovič (Pionir)	2 : 51,8
	3. Duh (Pionir)	2 : 59,5
	7. Judež (Novoteks)	3 : 14,2
	11. Štine (Novoteks)	3 : 32,8
Štafeta 4 x 100:	1. Novoteks	49,0
	2. INIS	50,6
	3. Iskra Šentjernej	52,4
Skok v višino:	1. Turk (IMV)	165 cm
	2. Aš (Novoteks)	165 cm
	3. Štrumbelj (INIS)	160 cm
	4. Somrak (Novoteks)	150 cm
Skok v daljino:	1. Istenič (INIS)	6,30 m
	2. Somrak (Novoteks)	5,86 m
	3. Sečen (IMV)	5,80 m
	4. Aš (Novoteks)	5,69 m
	8. Koprivnik (Novoteks)	5,19 m
Met krogle:	1. Durjava (Iskra Šentjernej)	10,84 m
	2. Resnik (Novoteks)	10,72 m
	3. Jarc (Gozdno gospodar.)	10,20 m
	4. Aš (Novoteks)	9,56 m

Pri ženskah je v lahki atletiki zmagala ekipa Pionirja pred Skupščino občine Novo mesto in Novoteksom.

Rezultati so bili naslednji:

Tek na 60 m:	1. Henigman (Pionir)	9,2
	2. Renko (ObS Novo mesto)	9,4
	3. Novak (Krka)	9,9
	7-8. Kovačič (Novoteks)	10,6
	9. Motika (Novoteks)	10,8
Štafeta 4 x 60:	1. Pionir	38,4
	2. Krka	42,2
	3. Novoteks	43,8
Tek na 400 m:	1. Korasa (Pionir)	1 : 17,9
	2. Gazvoda (Pionir)	1 : 18,0
	3.-4. Kleider (ObS)	1 : 19,0
	3.-4. Rifelj (Novoteks)	1 : 19,0
	6. Jakša (Novoteks)	1 : 26,9
Skok v daljino:	1. Berkopec (Pionir)	3,70 m
	2. Henigman (Pionir)	3,66 m
	3. Bele (Novoteks)	3,38 m
	10. Rifelj (Novoteks)	3,- m
Skok v višino:	1. Novak (Krka)	120 cm
	2. Renko (ObS N.m)	120 cm
	10. Bele (Novoteks)	115 cm
Met krogle:	1. Osolnik (Pionir)	7,60 m
	2. Mrvič (Krka)	7,39 m
	3. Bele (Novoteks)	7,32 m
	4. Kovačič (Novoteks)	6,81 m

V vlečenju vrvi so nastopile tri ekipe. Zmagal je Pionir pred Gozdnim gospodarstvom in Opekarno Zalog.

Rezultati naše ekipe:

Železničar	: Novoteks	0 : 2
Novoteks	: Gozdno gospodarstvo	0 : 2

V šahu je zmagala ekipa Krke pred Inisom, Prosveto, IMV in Novoteksom.

Rezultati naše ekipe:

ObS Novo mesto	: Novoteks	2 : 2
Krka III	: Novoteks	3 : 1

V namiznem tenisu je zmagala ekipa Novoteksa pred IMV in Novolesom.

Rezultati naše ekipe:

Novoteks	: Krka IV	3 : 0
Novoteks	: Gozdno gospodarstvo	2 : 1

Novoteks : Iskra Šentjernej	2 : 1
Novoteks : Krka I	2 : 1
Novoteks : Novoles	3 : 0
Novoteks : IMV	3 : 0

Kljub temu, da smo letos dosegli z osvojitvijo tretjega mesta razmeroma dober uspeh, se moramo v prihodnjem letu bolj potruditi, saj imamo vse možnosti za osvojitve vsaj drugega mesta v skupni uvrstitvi.

S. M.

NAŠA KRONIKA

Poročili so se:

Rozalija Verček in Ivan Špringer, Jožica Cesar II in Jože Femec, Angelca Rešetič - poročena Cerovšek, Anica Radež - poročena Bobnar, Anica Adamič - poročena Štaudohar, Darinka Hudorovac in Peter Hudorovac, Marija Penca in Martin Aš in Viktor Papež.

Novoporočencem želimo veliko sreče in zadovoljstva ter najlepše čestitke!

Rodile so:

Kristina Starec - deklico, Marjeta Turk II - deklico, Milka Božič - deklico, Fani Blatnik - dečka in Anica Pungartnik - deklico.

Mladim mamicam in novorojenčkom želimo veliko zdravja in najlepše čestitke!

V podjetje je prišel Stanislav Makše.

Novemu članu našega delovnega kolektiva želimo mnogo uspehov pri delu in veliko osebnega zadovoljstva!

Podjetje je zapustil Branko Pogelšek.

Dne 16.1.1967 je stanje zaposlenih 907. Od tega je 606 žensk in 301 moških.

POPRAVEK

Zadnji odstavek naše kronike v številki 7, 8 se pravilno glasi:

Dne 25.8.1966 je stanje zaposlenih 920. Od tega je 613 žensk in 307 moških.